

MEDDELELSER

FRA

DET NORSKE MYRSELSKAP

Nr. 4

August 1956

54. årgang

Redigert av Aasulv Løddesøl.

FRA «JORDVERNKNONFERANSEN» I LISBOA 1956.

Av Aasulv Løddesøl.

I. Litt historikk.

Etter forslag av Den europeiske landbrukskomité eller «European Committee on Agriculture» (ECA) har FAO's generaldirektør besluttet å opprette en underkomité under ECA som spesielt skal arbeide med spørsmål i forbindelse med rasjonell bruk av og vern om medlemslandenes jord- og vannressurser («Sub-Committee on Land and Water Use»). Den nevnte underkomité er altså et nytt organ, men den danner en naturlig fortsettelse av det tidligere «Permanent Working Party on Land and Water Utilization and Conservation», som populært ble kalt «Den europeiske jordvernkomité». Dette var et frittstående organ direkte under FAO. De fleste medlemmer av det nevnte «Working Party» eller arbeidsgruppe — som altså nå er oppløst — er oppnevnt som medlemmer av den nye underkomité. Arbeidet fortsetter m. a. o. stort sett etter de samme retningslinjer som før, men det er utvidet en del. Omorganiseringen er ment som et fremskritt, gruppens arbeid blir nemlig nå knyttet direkte til ECA, noe som man har ansett for å være en fordel.

Undertegnede, som var permanent medlem av «Den europeiske jordvernkomité», er også kalt til å representere vårt land i den nye underkomité av ECA. Underkomitéen har dessuten to arbeidsutvalg, nemlig et for jordklassifikasjon og jordundersøkelser («Subgroup for Soil Classification and Survey») med professor dr. J. Låg som medlem, og et for jordskifte og konsolidering av oppstykkede eiendommer («Subgroup for Consolidation of Fragmented Holdings») med professor K. J. Moen som medlem.

Det første møte i underkomitéen ble holdt i Lisboa i tiden 20.—27. februar i år. I henhold til skrivelse av 13. februar fra Det kgl. utenriksdepartement, deltok undertegnede som Norges representant i møtet. De tidligere møter i «Den europeiske jordvernkomité» var holdt i Firenze, september-oktober 1948, i Amsterdam juli 1950 og i

Rom oktober 1952. Det har tidligere også vært holdt et møte i arbeidsutvalget for jordklassifikasjon og jordundersøkelser, nemlig i Ghent, september 1954.

I forbindelse med underkomitéens møte i Lisboa i år, ble det den 17.—18. februar holdt møte i arbeidsutvalget for jordskifte m. v. Til dette møte sendte Norge ikke særskilt representant, da det på det tidspunkt ikke var oppnevnt noen spesiell delegert, men undertegnede møtte som observatør etter henstilling fra Statens Ernæringsråd. Det var flere land som hadde ordnet seg på samme måten, bl. a. Danmark og Sverige. Finnland derimot hadde sendt særskilte delegerte til begge møter.

II. Referat fra Lisboa-konferansen.

Konferansen ble holdt i Palacio das Necessidades, et gammelt slott i utkanten av Lisboa. I alt 15 europeiske land var representert med tilsammen 41 delegerte. Dessuten deltok 3 observatører fra U.S.A., 2 fra ECA og 2 fra OEEC. Fra FAO i Rom møtte 5 spesialister på de spesielle områder som ble behandlet under møtene, og dessuten nødvendige stenografer, oversettere og tolker. I tillegg kom så den portugisiske organisasjonskomité's medlemmer. I alt deltok i de daglige møter ca. 60 personer, foruten teknisk personale som betjente radio- og høyttaleranlegg, viste lysbilder og film m. v. i tilknytning til foredragene.

Programmet for Lisboa-konferansen var i det store og hele lagt opp på samme måte som ved de tidligere konferanser i «Den europeiske jordvernkomité». På åpningsmøtet ble holdt en rekke hilsmingstaler, først fra vertnasjonen ved den portugisiske landbruksminister, professor Vitoria Pires. Derne stalte representantene fra ECA, professor A. C a m a r a, og så fulgte hilsmingstaler fra sjefen for «Land and Water Use Branch» i FAO, dr. R a i n e r S c h i c k e l e og enkelte av observatørene.

Den første post på programmet etter åpningsmøtet var valg av tillitsmenn. Som formann ble valgt overdirektør G. Y t t e r b ø r n, Sverige, og som viseformann professor dr. C. H. E d e l m a n, Holland, begge med funksjonstid til over neste møte. Viseformannen, som har vært «kontaktmann» og senere formann for arbeidet i «Den europeiske jordvernkomité», ble valgt til fortsatt å lede det tekniske arbeid mellom møtene.

Før jeg går over til å behandle de enkelte programposter, bør nevnes at FAO gjennom «Den europeiske jordvernkomité» i lengere tid før møtet hadde innhentet til dels meget omfattende rapporter fra samtlige medlemslands delegasjoner om følgende to hovedemner:

1. Fremgang for jordvernarbeidet siden møtet i Rom 1952 («Progress in soil conservation since the Rome-meeting 1952»).
2. Koordineringen av arbeidet for rasjonell bruk av og vern om

Fig. 1. Palacio das Necessidades i Lisboa hvor konferansen ble holdt.

medlemslandenes jord- og vannressurser («On the coordination of policies of efficient land and water utilization and conservation»).

For vårt lands vedkommende ble begge rapporter utarbeidet av undertegnede, men til den sistnevnte rapport hadde flere sakkynndige på forskjellige områder velvilligst levert bidrag. Gjenparter av disse rapporter er tidligere sendt bl. a. til Statens Ernæringsråd og Landbruksdepartementet.

På Lisboa-konferansen ble rapportene presentert i form av korte foredrag av de respektive lands delegerte. Da den tilmålte tid til foredragene bare var 10—15 minutter, hadde de delegerte valget mellom kort å nevne hovedpunktene i rapportene eller også velge ut spesielle spørsmål, som da kunne behandles litt mer fullstendig.

Av programmet skal for øvrig nevnes:

A. Vedrørende jordvernarbeidet m. v.

Professor Edelman ga et resymé om jordvernarbeidet i Europa siden første møte i Firenze i 1948. Han konkluderte med å si at arbeidet hadde vært meget nyttig og hadde gitt gode resultater. Særlig fremhevet han den betydning det hadde hatt at tidligere innvundne erfaringer i enkelte land — både tekniske og administrative — gjennom jordvernkomitéens arbeid var blitt tilgjengelige for alle medlemslandene. Det gjelder store summer som er investert i jordfor-

bedringstiltak o. l. i enkelte land uten at man har hatt større kjennskap til hvordan liknende oppgaver har vært løst i andre land. Den fremtidige utvikling avhenger selvsagt av aktiviteten hos de enkelte nasjonale grupper, men internasjonal kontakt vil stimulere de nasjonale grupper arbeid, uttalte professor Edelman.

Så fulgte rapportene fra de delegerte om eventuell fremgang innen de enkelte land siden forrige møte. De fleste rapporter inneholdt opplysninger om:

1. Fremskritt m. h. t. meteorologiske, mikroklimatiske og hydrologiske informasjoner av interesse for jordbruket.
2. Fremskritt hva angår jordundersøkelser og bruk av jordbunnskartlegging.
3. Bedre grunnlag ved fordeling av sparsomme vannressurser.
4. Lettelse i arbeidet med jordskifte og konsolidering av uselvstendige bruk.
5. Utvikling når det gjelder å øke jordens produktivitet.
6. Utvikling på vanningsområdet.
7. Fremgang i arbeidet med drenering av vannsyk jord.
8. Utvikling når det gjelder flomkontroll og vannreguleringer etc.
9. Videre utbygging av områdeplanleggingen.
10. Økt bruk av luftfotografering ved jordbruksplanlegginger.
11. Skogreisningen og eventuelle nye planer på dette område.

Det er klart at det store materiale som her er samlet om alle de nevnte spørsmål, er av stor verdi som opplysnings- og kildemateriale både for FAO og for de enkelte medlemsland.

B. *Vedrørende koordineringsarbeidet.*

Dr. John Blackmore fra FAO's sekretariat holdt foredrag om koordinering vedkommende arbeidet med utviklingen av Europas jord- og vannressurser. Hans definisjon av koordinering var meget enkel, nemlig: «To bring into a common action», dvs. «Felles aksjon». Derimot er selve koordineringen langt fra enkel. Alvorlige problemer er bl. a. oppstått som følge av regulering av elver og vannrettigheter som berører flere land, og likeså når det gjelder sterk vekst av byer og industriell utvikling. Til slutt fremhevet foredragsholderen at planer for koordinering måtte bli særskilt utformet i hvert enkelt tilfelle, men i alle tilfelle måtte det tas hensyn til følgende fem betingelser for en effektiv koordinasjon:

1. Enighet om den alminnelige målsetting.
2. Effektivt samarbeid.
3. Enighet med hensyn til fakta.
4. Gjensidig tillit og respekt.
5. Mulighet for endelige avgjørelser.

Mr. Harry A. Steele fra U.S.A., der deltok i møtet som observatør, holdt foredrag om de senere års koordineringsbestrebelsler på vannutbyggingsområdet i De forente stater. Han behandlet særlig inndelingen i lokale distrikter og administrative og organisasjonsmessige tiltak, og videre selve planleggingsarbeidet. De utarbeidede planer med forslag er nå til behandling i kongressen. Han konkluderte med å uttale at vann er nødvendig for en harmonisk vekst av nasjonenes økonomi og en effektiv vannpolitikk er derfor påkrevet.

De to foredrag ble fulgt av de delegertes rapporter om koordineringsarbeidet i deres respektive hjemland. Det vil føre altfor langt å referere disse her, men meget korte utdrag finnes i FAO's rapport fra Lisboa-konferansen (1). Det er ganske meget av interesse i enkelte av disse nasjonale rapportene, ikke minst når det gjelder retningslinjer og lovbestemmelser som er vedtatt for en mest mulig effektiv og smidig «jord- og vannpolitikk». Bl. a. vakte den nye norske jordlovens bestemmelser om beskyttelse av dyrket og dyrkbar jord atskillig interesse. Som kjent fastsetter jordloven at dyrket jord ikke uten tvingende grunn må nyttes til formål som ikke tar sikte på jordbruksproduksjon. Videre uttaler loven at den som ønsker å bruke dyrket jord til andre formål enn jordbruk, bør tilpliktes å dyrke opp et tilsvarende areal av udyrket mark dersom det er adgang til det.

C. «Deltaplanen» i Holland.

Utenom det opprinnelige program, men derfor ikke mindre interessant, redegjorde ingeniør G. B. R. de Graaf, Holland, i et lengere foredrag med lysbilder for den såkalte «Deltaplan», dvs. de omfattende tørrleggings- og kultiveringsarbeider som allerede er utført og fremdeles pågår i Holland. De store arealer som innvinnes ved tørrleggingen av Zuidersjøen utgjør f. eks. noe slik som 220.000 ha. fordelt på 5 såkalte «polders». Hittil er arbeidet i 2 polders ferdig (Wieringermeer og Nord-østre polder), dermed er ca. 65.000 ha. lagt under kultur. Arbeidet i den tredje polder (Den sørlige polder) pågår for tiden, «dikene» som omgir det 54.000 ha. store område blir ferdige neste år, og polderen kan da tømmes. Det gjenstår da to polderseksjoner som hver måler ca. 50.000 ha.

Mellom disse polders og dikene som omslutter dem, vil der bli igjen et stort basseng, IJssel-sjøen (130.000 ha.) hvori IJssel, som er den nordligste Rhinarmen, stadig vil tømme friskt vann. Videre vil de nye polders i Zuidersjøen og en del av det omliggende land også tømme sitt overflødige vann i denne innsjøen.

I Holland sier man: «På bunden av tønner finner du regningen». Taleren sluttet med å si, at etter beregningen vil Delta-planen, når man ikke tar med forsterkning av de eksisterende diker, koste 1700 millioner gylden (160 millioner pund eller ca. 3,2 milliarder norske kroner). Man forutsetter at planen skal være fullført i løpet av 25 år.

Fig. 2. Fra et av møtene hvor «den nordiske gruppen» er samlet. Fra venstre: Professor Kr. Skovgaard, Danmark, forfatteren, landinspektør R. A. Tarpey, Irland, professor L. Dudley Stamp, England, og overdirektør G. Ytterborn, Sverige. Med ryggen til sitter ingeniør Reino Ritvala, Finland.

D. Den portugisiske «Plano Fomento Agrario».

En av de aller viktigste poster på programmet under Lisboa-konferansen var presentasjonen av den såkalte «Plano Fomento Agrario». Et helt ettermiddagsmøte ble viet gjennomgåelsen av denne planen med en rekke fremtredende eksperter som foredragsholdere. Etter foredrag og lysbildefremvisning, ble planen demonstrert i en av slottets saler ved hjelp av et meget stort kart- og plansjemateriale. En kort gjennomgåelse av denne planen vil antakelig være av interesse.

Plano Fomento Agrario er et av de mest omfattende inventeringsarbeider vedrørende et lands jord- og vannressurser som er utført i hele verden. P. grl. a. undersøkelser i marken er det innsamlet opplysninger og data om alle viktige forhold vedkommende jordbruksnæringen. Materialet er deretter inngående bearbeidet og illustrert i form av kart, plansjer, grafiske fremstillinger og tabeller etc. Detaljerte jordbunnsundersøkelser, og jordbunnskart som er utarbeidet p. grl. a. luftfotografier, danner grunnlaget for planen. Når grunnmaterialet foreligger ferdig bearbeidet, utarbeides det brukskarter med forslag til fremtidig utnyttelse av jorden. Hvor det er gode muligheter for vanning av et landområde, blir det f. eks. utarbeidet karter som viser jordens gjennomtrengelighet, dybde, innhold av viktige plantenæringsstoffer, saltinnhold og behov for drenering.

Det blir også lagt stor vekt på jordoverflatens hellingsforhold i forbindelse med mulig utbygging av vanningsanlegg.

Foruten jordbunnskarter blir det utarbeidet omfattende vekstkarter som viser vegetasjonsforholdene både for skog- og jordbruksområder. Eksempelvis kan man av disse karter lett finne ut hvor spesielle vekster som korkeik og oliven finnes og likeså deres utbredelse.

Klimaforholdene er også nøye undersøkt for hele Portugal. Særlig har man gitt nedbørsundersøkelsene en bred plass, da det jevnt over er for lite nedbør for planteveksten. I denne sammenheng undersøkes også mulighetene for å skaffe vann til nødvendige vanningsanlegg og hvorvidt det er økonomisk gjennomførbart å skaffe vannet fram til forbruksstedene, dvs. nedbørfattige områder med god jord og gunstige jordbruksmuligheter for øvrig.

Også befolkningsforhold og sosiale forhold m. v. inngikk i undersøkelsen.

Som man vil forstå kan det nevnte materialet brukes til mange formål. Foredragsholderne fremholdt særlig at materialet i høy grad hadde lettet valget av områder som egner seg for vanning, og for dyrking av spesielle vekster og for skogplanting. Videre hadde materialet vært til nytte ved utarbeidelse av forskjellige offentlige planer og tiltak for å stoppe jorderosjonen.

I det hele anser man materialet som er innsamlet ved Plano Fomento Agrario som grunnleggende for all viktig planleggings- og veiledningsvirksomhet når det gjelder rasjonell bruk av og vern om landets jord- og vannressurser. En av talerne fremholdt bl. a. at Portugal trenger mer både av hvete, mais, ris og kjøtt — og animalske produkter i det hele tatt. Derfor måtte bl. a. også fôrproduksjonen økes. Hvor finnes så arealet og mulighetene, det er det store spørsmålet som planen skal tjene til å besvare.

Det er den portugisiske regjering som står bak utarbeidelsen av dette omfattende og verdifulle inventerings- og registreringsarbeid. Hva undersøkelsen kostet — i det hele eller pr. arealenhet — ble dessverre ikke opplyst, skjønt flere av de delegerte var inne på dette spørsmålet under diskusjonen etter foredragene. Det ble for øvrig antydnet at de delegerte — gjennom FAO — senere muligens skulle få tilstillet en mer detaljert rapport om Plano Fomento Agrario.

E. Meldinger fra arbeidsutvalgene.

Underkomitéens to arbeidsutvalg la under Lisboa-møtet fram rapporter om arbeidet innen utvalgene:

1. Arbeidsutvalget for jordklassifikasjon og jordundersøkelser presenterte en større rapport (2) ved utvalgets formann, professor R. Tavernier, Belgia, og dets sekretær, dr. Luis Bramão. Sistnevnte er tilsluttet FAO.

Det ligger et meget stort arbeid bak den utarbeidede rapport. Av

Fig. 3. Typisk jordbruksbygd i Aveiro-distriktet.

diskusjonen som fulgte formannens og sekretærens foredrag, gikk det tydelig fram hvor stor vekt de delegerte la på møderne, detaljerte jordundersøkelser som grunnlag for planer og prosjekter i forbindelse med en rasjonell utnyttelse av Europas jord- og vannressurser. Av de viktigste henstillinger til arbeidsutvalget som underkomitéen fremkom med, skal her nevnes ønsket om at utvalget — sammen med FAO — utarbeider retningslinjer for revisjon av det eksisterende jordbunnskart over Europa.

2. Arbeidsutvalget for jordskifte og konsolidering av oppstykkede eiendommer la fram en foreløpig melding ved formannen, dipling. E. Tanner, Sveits, og sekretæren, Mr. Erich H. Jacoby, FAO. Meldingen omhandlet vesentlig de saker som ble behandlet på møtet i Lisboa den 17.—18. februar, hvor i alt deltok 21 representanter fra 13 nasjoner. Som før nevnt ble dette møte holdt umiddelbart foran underkomitéens eget møte.

Den viktigste post på dette arbeidsutvalgs sakliste var fastsettelsen av program for arbeidet i 1956—57. Diskusjonen brakte særlig i forgrunnen fem punkter:

1. Overensstemmende teknisk terminologi.
2. Innsamling av opplysninger vedrørende planlagte konsolideringsprogrammer etc.
3. Fastsettelse av retningslinjer for vurdering av økonomiske bruksstørrelser m. v.
4. Undersøkelse av metodikken med tanke på forenkling og påskyndelse av selve jordskifteprosessen.

5. Undersøkelse av visse tekniske spørsmål for å vinne klarhet over hvilke forbedringer som kan anbefales gjennomført.

Videre må nevnes arbeidsutvalgets vedtak om å etablere tre arbeidsgrupper («Sub-groups»), som skulle ta seg av følgende sider ved jordoppstykkningen og konsolideringen av for små bruk:

1. Økonomiske og sosiale spørsmål.
2. Lovsaker, samt finansielle og administrative spørsmål.
3. Tekniske spørsmål.

I en senere og mer utførlig rapport fra arbeidsutvalgets møte (3) er gruppene arbeidsoppgaver nærmere definert.

På et lengere møte i underkomitéen hvor arbeidsutvalgets beslutninger ble fremlagt og diskutert, ga man utvalgets vedtak om opprettelse av de nevnte tre arbeidsgrupper sin tilslutning. Faren for at det kan bli dobbeltarbeid ved at så mange organer skal arbeide med de samme sakene ble imidlertid fremholdt.

For å belyse dette nærmere skal jeg nedenfor vise hvordan oppdelingen stiller seg i det foreliggende tilfelle:

1. Den europeiske landbrukskomité («The European Committee on Agriculture»).
2. Underkomitéen for rasjonell bruk av og vern om jord- og vannressurser («Sub-Committee on Land and Water Use»).
3. Arbeidsutvalget for jordskifte og konsolidering av oppstykke eiendommer («Working Party on Consolidation of Fragmented Holdings»).
4. Arbeidsgrupper for spesialundersøkelser («Sub-groups or ad hoc groups for special investigations»).

At det kan bli vanskelig å holde linjene klare med så mange arbeidsorganer er mulig og faren for «overlapping» er selvsagt til stede.

III. Underkomitéens fremtidige arbeidsoppgaver.

Når det gjelder de spesielle arbeidsoppgaver som underkomitéen skal ta seg av, skal jeg nedenfor referere ECA's vedtak som ligger til grunn for opprettelsen av den:

Denne underkomité skal behandle alle problemer som oppstår i forbindelse med trykket av økende befolkning eller på grunn av de krav som en høyere levestandard stiller til jord- og vannressursene i de europeiske land, og bør i særdeleshet:

1. gi råd med hensyn til utnyttelse av og utarbeide oppgaver over — og undersøke de tilgjengelige ressurser, hvorledes de for tiden brukes eller tidligere er blitt brukt eller misbrukt, eventuelle farer

som oppstår i forbindelse med feilaktig bruk og eventuelle muligheter for forbedringer,

2. fastslå prinsipper som kan være til hjelp ved fordelingen av jord- og vannressurser mellom konkurrerende behov, og utarbeide retningslinjer for planer på disse områder i de forskjellige land,
3. foreslå og gi råd vedrørende administrative hjelpemidler etc. som trengs for å få gjennomført eventuelle planer.

Med disse direktiver som utgangspunkt ble underkomitéens fremtidige arbeid inngående drøftet under Lisboa-konferansen. Det ble fremsatt en rekke forslag både vedrørende de problemer som omfattes av selve direktivene, og vedkommende de midler som man kunne benytte seg av under arbeidet med å løse problemene. Man ble enige om straks å ta opp disse tre arbeidsoppgavene:

- a. Å søke hindret at gode jordbruksdistrikter gradvis blir oppslukt av byene.
- b. Å fremme jordvernarbeidet og alle tiltak i forbindelse med rasjonell utnyttelse av vannressursene, særlig med tanke på Sør-Europa.
- c. Å tilrettelegge finansierungsordninger og administrative tiltak i forbindelse med jord- og vannreguleringsplaner.

Alt dette — ble det fremholdt — er forskjellige sider av selve hovedoppgaven for underkomitéen, nemlig: Rasjonell utnyttelse av jord- og vannressursene i de europeiske land.

Hva angår de hjelpemidler som man skulle benytte seg av i arbeidet for å fremme de foran nevnte oppgaver ble det besluttet:

1. Å avholde møter i underkomitéen med jevne mellomrom og fremlegge utførlige rapporter som skulle distribueres vidt omkring. På denne måte ville underkomitéen bl. a. kunne tjene som et organ for utveksling av opplysninger om utviklingen i de forskjellige land.
2. At underkomitéens møter delvis kunne benyttes som forum for internasjonale diskusjoner om teknisk-politiske problemer som er felles for jord- og vannutbyggingen i Europa.
3. Å opprette tekniske arbeidsutvalg.
4. Å opprette spesielle kortvarige arbeidsgrupper med oppgave å innhente opplysninger i form av nasjonale rapporter, og på grunn av disse utarbeidede regionale rapporter som behandles av underkomitéen. Det ble bestemt å oppnevne tre slike spesielle arbeidsgrupper til å ta seg av de arbeidsoppgaver som er nevnt under a, b og c foran.
5. Å arrangere internasjonale faglige konferanser eller arbeidsmøter, særlig med henblikk på gjensidig opplæring.

Fig. 4. Fra Douro-dalen med omfattende druedyrking og intens vinproduksjon muliggjort ved terrassering av fjellsidene fra dalbunnen nesten til toppen av fjellene.

Det vil her føre for vidt å gå mer i detaljer når det gjelder diskusjoner og forslag om utformingen av programmet for det fremtidige arbeid innen underkomitéen. Også her vil man se at den samme oppdeling av arbeidet i flere utvalg og grupper som er omtalt foran, er foretatt. Det blir spennende å se hvordan dette vil virke inn på effektiviteten av underkomitéens arbeid i det lange løp.

Tid og plass for neste møte.

Det forelå innbydelse både fra den østerrikske og den tyrkiske regjering om at neste møte i underkomitéen måtte bli avholdt i henholdsvis Østerrike eller Tyrkia. Da innbydelsen fra Østerrike var kommet først, ble det besluttet at neste møte skulle holdes der i 1957.

IV. Ekskursjoner.

I forbindelse med konferansen i Lisboa ble det arrangert 2 ekskursjoner, først en for arbeidsutvalget for jordskifte m. v. den 19. og 20. februar, og dernest en for underkomitéen den 25. til 27. februar. Forfatteren deltok i den sistnevnte ekskursjon. I denne meldingen skal jeg bare ganske kort nevne de viktigste steder som ble besøkt. Turen — som ble foretatt med buss — gikk nordover fra Lisboa til Nazaré, Figueira, Aveiro og Porto gjennom lavtliggende, typiske jordbruksdistrikter, hvor ris- og korn- (fortrinnsvis hvete), eng- og beitevekster, grønnsaker m. v. var alminnelig dyrket. Fra

Porto ble kursen satt nord-østover til Vizela, og videre sør-østover til Regua og S. Joda da Pasqueira og derfra tilbake til Porto. Turen gikk gjennom Duoro-dalen, berømt for sin druedyrking og vinproduksjon, appelsin- og sitrondyrking. Også oliventrær, korkeik, eucalyptustrær og furu eller pinje (*Pinus pinea*) var innplantet både her og der. Furuarten som det her gjelder utmerker seg bl. a. med å ha meget store frø, som er spiselige. Tilsynelatende fantes det nesten ikke en kvadratmeter jord som ikke var brukt til et eller annet nyttig formål. Dette er mulig gjort ved bygging av terrasser fra dalbunnen så å si til toppen av fjellene. Fra Porto og tilbake til Lisboa gikk turen bl. a. over Coimbra og Tomar med Portugals største damkonstruksjon og elektrisitetsverk (Castelo do Bode, beregnet å yte 210.000 HK), gjennom distrikter med et relativt allsidig jordbruk, med stort sett velstelte gårder, maleriske landsbyer og trivelig natur.

Såvel under ekskursionsjoner som under oppholdet i Lisboa utfoldet vårt portugisiske vertskap en enestående gjestfrihet. Jeg er overbevist om at alle som hadde anledning til å delta i Lisboa-konferansen og ekskursionene, fikk med seg tilbake til sine respektive hjemland mange verdifulle impulser og gode minner fra et land i rik utvikling og hvor arbeid og livsglede går hånd i hånd.

Meldinger som det er henvist til i teksten.

1. Report of the first meeting of the Sub-committee on Land and Water Use of the European Committee on Agriculture. Held in Lisbon, Portugal 20.—27. February 1956.
2. Report from Sub-group for Soil Classification and Survey in Europe. 1st Meeting of the Sub-group in Ghent, 14.—15.—16. September 1954, Ghent 1955.
3. Report of the First Session of the Working Party on Consolidation of Fragmented Holdings. Held in Lisbon, Portugal 17.—18. February 1956.

ÅRSMELDING FRA TRØNDELAG MYRSELSKAP, 1955.

(52. arbeidsår.)

Medlemstallet har i året vært 83 årsbetalende og 13 livsvarige.

«Meddelelser fra Det norske myrselskap» er som tidligere sendt medlemmene gratis.

I beretningsåret har selskapet fått som bidrag fra Nord- og Sør-Trøndelag fylker kr. 2000,—, fra kommuner kr. 1480,— og fra banker kr. 245,—, tilsammen kr. 3725,—.

Styret vil med dette få uttale sin beste takk for disse bidrag, som viser stor interesse for selskapets arbeide.

Som nevnt i årsberetningen for 1953 og 1954 har arbeidet i disse årene for en stor del konsentrert seg om inventeringer i Sandstad og Fillan herreder på Hitra. I 1955 er det fullført inventeringsarbeidet i Hitra herred. Disse arbeider er utført av konsulent Osc. Hovde i Det norske myrselskap.